

Nr 1046

Av herr Franzén i Motala m. fl., om en översyn av reglerna för kommuns skyldighet att ersätta strömfallsägare för förlorad fallhöjd vid ytvattentäkt.

(Lika lydande med motion nr 512 i Första kammaren)

Enligt vattenlagens paragraf 9:4 är ägare av strömfall som tillskyndas förlust av en del av vattenmängden eller fallhöjden med följd att begagnandet av återstoden därigenom försvåras eller fördyras berättigad till ersättning för sådan skada. Med stöd av detta lagrum brukar vattenkraftintresset tillerkännas ersättning bl. a. från vattenverk som uttager ytvatten till förfång för strömfall.

Någon ändring av denna bestämmelse som tillkom redan 1918 synes icke därefter ha direkt aktualiserats.

Ytvatten tages i allt större utsträckning i anspråk för samhällenas vattenförsörjning.

I samband härmed tvingas i vissa fall samhällena för sitt uttag av ytvatten att ge ekonomiskt vederlag till de kraftintressen som utnyttjar samma sjöar och vattendrag. I samband med att tillstånd sålunda gavs för städerna Skövde, Falköping och Skara att använda Vättern såsom ytvattentäkt, förenades tillståndet med villkor att till Motala kraftverk utge ersättning för varje kubikmeter vatten som pumpades från Vättern västerut, i stället för att rinna österut genom Motala Ström och kraftverket. Motala stad har under år 1969 i samband med ansökan till vattendomstolen om tillstånd till utbyggnad av vattenverket nödgats träffa civilrättsligt avtal med Motala kraftverk om ersättning för det vatten staden genom vattentäkten i Vättern leder förbi kraftverket till avloppsreningsverket i sjön Boren. Samma är förhållandet för Linköpings stad som får erlægga ersättning för sitt vattenuttag i Motala Ström. Likartade förhållanden återfinnes för ett stort antal kommuner i landet vilka får betala icke oväsentliga ersättningsbelopp för uppskattat minskat kraftuttag till såväl staten som enskilda strömägare och kraftproducenter.

I slutet av 1968 har tillkallats sakkunniga för en allmän översyn av vattenlagen som bl. a. kommer att beröra ersättningsfrågorna. I direktiven har inte ovannämnda lagrum särskilt uppmärksammats. Utredningsdirektiven berör i mycket stor omfattning ersättningsfrågor i samband med vattenbyggnader, kraftverk, torrlägningsföretag, sandsugning, muddrings-
1 — Bihang till riksdagens protokoll 1970. 4 saml. Nr 1046—1051

arbeten etc. Däremot synes ersättningsfrågan från kommunerna till strömägare för förlorad vattenmängd på grund av kommunernas behov av ytvatten för sin vattenförbrukning helt kommit i skymundan. Numera måste ytvatten i stigande omfattning tagas i anspråk för samhällenas vattenförsörjning. Av vattenproduktionen vid de drygt 1 300 vattenverk som nu är i drift baseras inte mindre än 72 % på ytvatten.

Över huvud taget synes, såsom också påpekas i utredningsdirektiven, vattenlagens rättsregler i flera fall vara grundade på en numera föråldrad rättsuppfattning. Med hänsyn till det stora behov som skall tillgodoses genom vattenförsörjningsanläggningarna, synes vattentäktsbehovet böra ges en i princip mera prioriterad ställning än vad som gäller enligt nuvarande rättsregler. Vattenlagens bestämmelser framstår i vissa stycken som otidsenliga och är i behov av revision.

Då det ej entydigt framgår av utredningsdirektiven att frågan om kommunernas ersättningsskyldigheter till ägare av strömfall skall behandlas, torde det vara befogat med tilläggsdirektiv. Frågan är av stor vikt för kommunerna, såväl principiellt som ekonomiskt, och bör i nämnda delar också beaktas av vattenlagutredningen.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att tilläggsdirektiv till vattenlagutredningen utfärdas, så att gällande bestämmelser enligt vattenlagens § 9:4 skyndsamt överses med beaktande av vad i motionen anförts.

Stockholm den 28 januari 1970

Oscar Franzén (s)

i Motala

Rune Johansson (s)

i Norrköping

Eva Åsbrink (s)

Arne Blomkvist (s)

Lars Henrikson (s)
